

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΕΞΑΜΗΝΟ: ΣΤ΄
ΜΑΘΗΜΑ: ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Υπεύθυνος Διδασκαλίας: Καθηγητής Β. Δούβλης

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις – Αντικείμενο του παρόντος κύκλου μαθημάτων – Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) και ΕΥΡΩ – Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΣΚΤ/ΕΚΤ) – Ο ιδιαίτερος ρόλος των εθνικών κεντρικών τραπεζών – Η ιδιοσυστασία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) – Λοιποί ευρωπαϊκοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη κ.ά) – Αντίστοιχη εναρμόνιση του ελληνικού μοντέλου – Συναφές κανονιστικό πλαίσιο ΤτΕ – Επιπτώσεις στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις εντός εθνικών συνόρων και η ευρωπαϊκή διασυνοριακή διάσταση

2. Συστημικές και μη τράπεζες σε ΕΕ και Ελλάδα – Η ιδιαίτερη θέση τους στην Ευρωζώνη – Πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα – Η άσκηση εποπτείας στο ευρωπαϊκό και ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα – Οι επιμέρους μηχανισμοί σταθεροποίησης του Ευρωσυστήματος – Ο πολλαπλός έλεγχος των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης και του άμεσου δημοσιονομικού ελέγχου από τους δανειστές – Η γενικότερη επίδραση στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις της προοπτικής για Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ένωση από το 2016 – Η συμβολή των κανόνων της Επιτροπής της Βασιλείας στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα – Οι διαφοροποιήσεις του χρηματοοικονομικού μοντέλου των ΗΠΑ και ο καθοριστικός ρόλος της Αμερικανικής Κεντρικής Τράπεζας (Fed) στην αντιμετώπιση της πρόσφατης οικονομικής κρίσης

3. Ελεύθερη εγκατάσταση και παροχή υπηρεσιών πιστωτικών ιδρυμάτων κατά το ενωσιακό και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο – Το σύστημα της ενιαίας αδειοδότησης και η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης ως βασικός ευρωπαϊκός εποπτικός μηχανισμός – Διασύνδεση με την προληπτική εποπτεία – Ο καθοριστικός ρόλος της λειτουργικής εποπτείας (προληπτικής και μη) επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην ΕΕ σε ατομική και ενοποιημένη βάση – Η ίδρυση ειδικότερα θυγατρικών εταιρειών και η εγκατάσταση υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΕΕ – Ο συσχετισμός με τον εκτός ΕΕ τραπεζικό τομέα – Η σημασία της ενωσιακής αρχής περί ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στον τομέα των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων

4. Ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και συστήματα πληρωμών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο – Συναφή μέσα πληρωμών, ιδίως ηλεκτρονικά – Διασυνοριακές χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στην ΕΕ στο πλαίσιο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων – Ο ειδικότερος ρόλος της ΕΚΤ στο πλαίσιο της μεταφοράς κεφαλαίων εντός της Ευρωζώνης – Διασύνδεση με το Δεύτερο Πρωτόκολλο της Γενικής Συμφωνίας για το Εμπόριο των Υπηρεσιών (General Agreement on Trade in Services – GATS, άρθρα XI, XVI, κυρωτικός ν. 2442/1996) στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) – Οι επιπτώσεις στην παροχή τραπεζικών χρηματοδοτήσεων εντός της ΕΕ – Η αυξανόμενη διεθνής διάσταση των σύγχρονων χρηματοπιστωτικών συναλλαγών – Οι πολλαπλές επιπτώσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις από την ενδεχόμενη μελλοντικά υιοθέτηση της Διατλαντικής Συμφωνίας Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP) μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ

5. Οι συνήθεις τραπεζικές εργασίες και συμβάσεις – Γενικοί κανόνες τους – Ο κομβικός ρόλος της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ πελάτη και τράπεζας – Οι συνέπειες της επέκτασης των σύγχρονων τραπεζικών δραστηριοτήτων στο συμβουλευτικό πεδίο – Το τραπεζικό απόρρητο (γενικό και ειδικό) και η τάση γενικευμένης άρσης του στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης – Οι επιπτώσεις στις τραπεζικές εργασίες της διαρκώς επεκτεινόμενης χρήσης ΓΟΣ από μέρος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων – Η ειδικότερη επίδραση των ΓΟΣ στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, ιδίως σε επίπεδο λιανικής τραπεζικής (retail banking) – Ο ρόλος της διαρκούς επέκτασης χρήσης πλαστικού χρήματος (ηλεκτρονικών καρτών) στη διαμόρφωση του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού και δημοσιονομικού πεδίου

6. Μορφές τραπεζικών χρηματοδοτήσεων – Δάνεια και πιστώσεις – Ειδικότερες κατηγορίες δανείων και πιστώσεων – Ο διαχωρισμός σε τραπεζικές χρηματοδοτήσεις επαγγελματικού (εμπορικού) ή μη (λιανικής τραπεζικής) χαρακτήρα και οι απότοκες συνέπειες – Η ιδιαίτερη αντιμετώπιση της χορήγησης τραπεζικής πίστωσης μέσω ανοικτού (αλληλόχρεου) λογαριασμού – Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα – Οι ισχύουσες απαγορεύσεις τραπεζικών χρηματοδοτήσεων – Ειδικότερα η απαγόρευση χορήγησης δανείων για την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων τόκων – Οι περιπτώσεις της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) – Η τραπεζική εμπλοκή στις σύγχρονες επενδυτικές δραστηριότητες ως ιδιαίτερη μορφή χρηματοδότησης

7. Ειδικά θέματα παροχής τραπεζικών δανείων και πιστώσεων – Το ζήτημα των τραπεζικών επιτοκίων και ο ανατοκισμός – Σχετικές θεσμικές απαγορεύσεις – Η εμπλοκή από τη χρήση ΓΟΣ στις τραπεζικές χρηματοδοτικές συμβάσεις – Θεσμικό πλαίσιο προστασίας δανειοληπτών – Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις – Προστασία προσωπικών δεδομένων δανειοληπτών – Η λειτουργία του ελληνικού συστήματος «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ»

8. Οι συνήθεις μορφές έμμεσων τραπεζικών πιστώσεων – Η έκδοση τραπεζικής εγγυητικής επιστολής (ε/ε) – Βασικοί όροι και κανόνες – Ζητήματα σχετικά με την κατάπτωση ε/ε – Η χορήγηση ενέγγυας πίστωσης – Μορφές και πλεονεκτήματα στις διατόπιες εμπορικές συναλλαγές – Η χορήγηση ομολογιακών και κοινοπρακτικών δανείων – Μορφές ομολογιακών δανείων – Ιδιαιτερότητες και πλεονεκτήματα για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις – Το παράδειγμα της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης για την εξασφάλιση ομολογιακού δανείου – Τιτλοποιήσεις απαιτήσεων – Ιδιαιτερότητες και πλεονεκτήματα για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις – Επιπτώσεις στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις – Ζητήματα ρύθμισης τιτλοποιημένων χρηματοδοτήσεων

9. Μορφές τραπεζικών εξασφαλίσεων – Τραπεζικές εγγυήσεις – Ο ρόλος των τραπεζικών ΓΟΣ – Τυπολογία τραπεζικών εγγυοδοσιών – Εμπράγματα εξασφαλίσεις – Η περίπτωση της βιομηχανικής υποθήκης – Διαφορές και πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα για τον δανειολήπτη – Πλασματικό ενέχυρο και καταπιστευτικές συμφωνίες – Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας

10. Η αναγκαστική εκτέλεση στο πλαίσιο είσπραξης τραπεζικών απαιτήσεων – Ο ιδιαίτερος ρόλος του ν.δ. 1923 περί ανωνύμων εταιρειών και τραπεζών – Η διασφάλιση των τραπεζικών απαιτήσεων στις περιπτώσεις του πλασματικού ενεχύρου και των συμφωνιών παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας – Η εμπλοκή των διατάξεων του ΚΕΔΕ για χρέη προς το Δημόσιο, Ασφαλιστικά Ταμεία κλπ στη διεκδίκηση τραπεζικών απαιτήσεων και ιδιωτών ευρύτερα

11. Η πτώχευση και οι συνέπειές της σε ληφθείσες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις – Η ειδοποιός διαφορά των εμπράγματων εξασφαλίσεων σε συνάρτηση με τις ειδικές ρυθμίσεις υπέρ πιστωτικών ιδρυμάτων – Η τυχόν παρεμβολή σχεδίου αναδιοργάνωσης της πτωχευμένης επιχείρησης – Η διάσταση των ευρωπαϊκών διαδικασιών αφερεγγυότητας και των διασυνοριακών πτωχεύσεων – Το ενωσιακό και ελληνικό καθεστώς εξυγίανσης και εκκαθάρισης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων – Η διασύνδεση με τις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις – Η επίδραση της ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων (ν. 3869/2010) σε ληφθείσες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις ατομικού χαρακτήρα – Ο ρόλος του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας στις ληξιπρόθεσμες τραπεζικές οφειλές («κόκκινα» δάνεια) προς ιδιώτες και επιχειρήσεις – Η μελλοντική αντιμετώπιση των «κόκκινων» δανείων στην ελληνική και ευρωπαϊκή τους διάσταση – Η διασύνδεση με την εξυγιαντική εποπτεία και την ειδική εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΕΕ καθώς και την Ελλάδα

12. Το ενωσιακό και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων («ξέπλυμα», money laundering) – Σύσταση Αρχής Καταπολέμησης του «ξεπλύματος» – Διεθνείς προεκτάσεις – Ο καθοδηγητικός ρόλος της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF) – Η ειδικότερη εφαρμογή των μέτρων αντι-ξεπλύματος (Anti-Money Laundering measures - AML) στο πεδίο των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων – Η σημασία της αρχής του «Γνώρισε τον πελάτη σου» (Know your customer - KYC) – Η ειδική αντιμετώπιση των τραπεζικών χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων προκειμένου για εξωχώριες εταιρείες (offshores companies) – Ενεργοποίηση AML μέτρων μέσω σύναψης διεθνών συμβάσεων και διακρατικών φορολογικών συμφωνιών – Η Συμφωνία Συνεργασίας Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών-μελών της με την Ελβετία για την καταπολέμηση της απάτης και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας σε βάρος των οικονομικών τους συμφερόντων (ν. 3946/2011) – Η συμβολή των ειδικών διακρατικών φορολογικών συμφωνιών σε συνδυασμό με τις πρόσφατες πρωτοβουλίες φορολογικής διαφάνειας του ΟΟΣΑ και των G20 – Οι συνέπειες στον τομέα των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων

13. Ευρωπαϊκό δίκτυο FIN-NET – Μεσολαβητής Τραπεζικών-Επενδυτικών Υπηρεσιών – Συνάφεια με Συνήγορο του Καταναλωτή – Η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης – Ο ελεγκτικός ρόλος της ΤτΕ – Οι υπηρεσίες παραπόνων (Συνήγορος του πελάτη) των τραπεζών – Ο ρόλος του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας και της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών – Εφαρμογή κανόνων χρηματοπιστωτικής διαφάνειας – Η επέκταση του θεσμού των Τραπεζοασφαλειών (Bankassurance) και η λειτουργική τους θέση στις χρηματοδοτήσεις λιανικής τραπεζικής – Η διευρυνόμενη επέκταση του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού τομέα προς τις επενδυτικές υπηρεσίες παγκοσμίως – Όψεις, αντιθέσεις και επιπτώσεις από την υποχώρηση του κλασικού διαχωρισμού των τραπεζικών δραστηριοτήτων σε ατομικές-λιανεμπορικές και συλλογικές-επενδυτικές

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Πρόκειται για μάθημα που παρέχεται ως επιλογή στο ΣΤ΄ εξάμηνο του Προπτυχιακού Προγράμματος του Τ.Ο.Π.Α. Προκαταρκτικά εξετάζεται σε γενικές γραμμές αφενός μεν το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ΟΝΕ και του ΕΥΡΩ, αφετέρου δε οι σχετικές επιπτώσεις στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις εντός εθνικών συνόρων καθώς και η ευρωπαϊκή διασυννοριακή διάσταση. Ακολουθεί αναφορά στα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, όπως και στις επιπτώσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, στις συστημικές τράπεζες σε ΕΕ και Ελλάδα καθώς και στη γενικότερη επίδραση επί των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων της προοπτικής για Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ένωση έως το 2016. Στη συνέχεια, προσεγγίζεται η σημασία της ενωσιακής αρχής περί ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με επικέντρωση στον τομέα των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων καθώς και οι διασυννοριακές χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στην ΕΕ στο πλαίσιο της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων. Εξετάζονται επίσης οι συνήθειες τραπεζικές εργασίες και οι γενικοί κανόνες τους, η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πελάτη και τράπεζας, οι μορφές τραπεζικών χρηματοδοτήσεων μαζί με τις ισχύουσες απαγορεύσεις τραπεζικών χρηματοδοτήσεων, οι περιπτώσεις της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) και της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καθώς και ειδικά θέματα παροχής τραπεζικών δανείων και πιστώσεων. Ακόμη, η χορήγηση ομολογιακών και κοινοπρακτικών δανείων, οι τιτλοποιήσεις απαιτήσεων, οι μορφές τραπεζικών εξασφαλίσεων και η αναγκαστική εκτέλεση στο πλαίσιο είσπραξης τραπεζικών απαιτήσεων. Περαιτέρω, η διερεύνηση επεκτείνεται στη διασύνδεση και στις συνέπειες επί των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων σε σχέση με καίρια θέματα πτώχευσης, στη διάσταση των ευρωπαϊκών διαδικασιών αφερεγγυότητας και των διασυννοριακών πτωχεύσεων καθώς και στο ενωσιακό και ελληνικό καθεστώς εξυγίανσης και εκκαθάρισης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τέλος, γίνεται εστίαση στο ενωσιακό και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων («ξέπλυμα», money laundering), στην ειδική αντιμετώπιση των τραπεζικών χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων προκειμένου για εξωχώριες εταιρείες (offshores companies), στο ευρωπαϊκό και ελληνικό δίκτυο τραπεζικής διαμεσολάβησης, όπως και στην επέκταση του Bankassurance, σε συνάρτηση με τον ρόλο του στις χρηματοδοτήσεις λιανικής κυρίως τραπεζικής.

Banking Financing

It is a lesson that is offered as a choice at the ST' semester of T.O.P.A. (D.E.R.D.) Undergraduate Program. Preliminary the institutional operating framework of the EMU and the EURO is generally examined and on the other hand the related implications on banking fundings within national borders as well as the european cross-border dimension. Reference will be then made to the credit and financial institutions of the greek banking system and to the impacts of the recent economic crisis on the systemic banks in the EU and in Greece as well as to the overall effect on the banking fundings perspective for European Banking Union until 2016. Consequently, the importance of the EU principle of establishment freedom and of services provision of financial institutions is approached, focusing on banking financing sector along with the cross-border financial transactions in the EU in the context of free movement of capital. The common banking activities and their general rules are also examined, the trusting relationship between customer and the bank, the forms of banking financing along with the current bans on banking financing, the cases of factoring and leasing as well as specific aspects of the provision of banking loans and credits. Moreover, the grant of bond and syndicated loans, the securitisation of claims, the forms of banking collaterals and the enforcement procedures under banking recovery requirements. Furthermore, the research is extended to the interface and the effects on banking fundings in relation to key issues of bankruptcy, to the dimension of european insolvency procedures and to cross-border insolvencies as well as to the EU and greek resolution regime and clearing services for financial institutions. Finally, focus is made on the EU and greek institutional framework of dealing with money laundering, on the special confrontation of banking financial activities regarding offshore companies, on the european and greek network of banking intermediation as well as on the expansion of Bankassurance, combined with its role primarily in the financing of retail banking.

Λέξεις Κλειδιά: Ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο τραπεζικών χρηματοδοτήσεων, Μορφές τραπεζικών χρηματοδοτήσεων, Ειδικές μορφές τραπεζικών χορηγήσεων, Τραπεζικές εξασφαλίσεις και ικανοποίηση χρηματοπιστωτικών απαιτήσεων, Αφερεγγυότητα ιδιωτών και επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, Νομιμοποίηση παράνομων εσόδων («ξέπλυμα»), Εξωχώριες εταιρείες (offshores companies), Bankassurance

Διδακτικό Βιβλίο: Σπυρίδων Ψυχομάνης, Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου, εκδ. Σάκκουλα Αθήνα-Θεσ/κη, 2016²
